

 GRADES 1 to 12 DETAILED LESSON PLAN	School:		Grade Level:	VI
	Teacher:		Learning Area:	ARALING PANLIPUNAN
	Teaching Dates and Time:	OCTOBER 10-14, 2022 (WEEK 8)	Quarter:	1ST QUARTER

	LUNES	MARTES	MIYERKOLES HUWEBES BIYERNES	HUWEBES	BIYERNES
I. Layunin					

Pamantayang Nilalaman (Content Standard)	Naipapamalas ng mapanuring pag-unawa at kaalaman sa bahagi ng Pilipinas sa globalisasyon batay sa lokasyon nito sa mundo gamit ang mga kasanayang pangheograpiya at ang ambag ng malayang kaisipan sa pag-usbong ng nasyonalismong Pilipini.				
Pamantayan sa Pagganap (Performance Standard)	Naipapamalas ang pagpapahalaga sa kontribusyon ng Pilipinas sa isyung pandaigdig batay sa lokasyon nito sa mundo				
Pamantayan sa Pagkatuto (MELC)	Nabibigyang halaga ang mga kontribusyon ng mga natatanging Pilipinong nakipaglaban para sa kalayaan				
Paksang Aralin (Subject Matter)	Ang mga Natatanging Pilipino at ang Kanilang Kontribusyon para sa Kalayaan 1. maiisa-isa ang mga ambag ng mga natatanging bayani sa La Liga Filipina, Katipunan, at sa Himagsikang 1896; 2. malalaman ang buhay ng mga natatanging bayani bago pa man sila lumaban para sa bayan; 3. makikilala sina Dr. Jose P. Rizal, Marcelo H. del Pilar, Andres Bonifacio, Melchora Aquino, at Emilio Aguinaldo; 4. mabibigyang-halaga ang mga kontribusyon ng mga natatanging bayani na lumaban sa kalayaan; at 5. maiisa-isa ang mga kaganapan sa buhay ng mga natatanging bayani.				
Gamitang Panturo (Learning Resources)					
Pamamaraan (Procedure)					
	SUBUKIN Panuto: Basahin ng mabuti. Bilugan ang letra ng tamang sagot at isulat sa sagutang-papel. 1. Kailan natapos ang ginawang nobela na	TUKLASIN Kilala mo ba sila? Ano-ano kaya ang kontribusyon nila sa pagkamit ng kalayaan ng Pilipinas? Itinaya nila ang kanilang buhay para sa bayan kaya dapat lang na bigyan natin ng halaga ang buhay nila.	PAGYAMANIN Panuto: Punan ang patlang ng tamang sagot. Piliin sa loob ng kahon ang tamang sagot. Isulat ito sa sagutang-papel. 19 Hunyo 1861 Andres Bonifacio 12 Marso 1869 7 Hulyo 1892 Comodore George Dewey Melchora Aquino Dr. Jose P. Rizal Layuning Moral Sandugo 30 Agosto 1850	ISAGAWA Kung ikaw ay mabibigyan ng pagkakataon na ipamalas ang pagmamahal sa bayan, ano-ano ba ang maaari mong gawin? Malaki ang naging ambag ng mga bayaning nagbuwis ng buhay para sa	TAYAHIN Panuto: Piliin sa loob ng kahon ang mga bayaning gumanap ng natatanging kontribusyon sa pagkamit ng kalayaan. Isulat ang letra ng tamang sagot. Isulat ito sa sagutang-papel. A. Dr. Jose P. Rizal B. Marcelo H. del PilarC. Melchora Aquino D. Andres BonifacioE. Emilio Aguinaldo

	Noli Me Tangere ni Dr. Jose P. Rizal sa Madrid? A. Pebrero 21, 1887 B. Hunyo 3, 1892 C. Pebrero 4, 1899 D. Hulyo 6, 1892 2. Sino ang manunulat at abogado na kasama ni Rizal sa samahang La Liga Filipina? A. Graciano Lopez Jaena B. Marcelo H. del Pilar C. Juan Luna D. Andres Bonifacio 3. Kailan ang petsa ng pagbaril kay Dr. Jose P. Rizal sa Luneta? A. Disyembre 27, 1896 B. Disyembre 15, 1896 C. Disyembre 30, 1896 D. Disyembre 29, 1896 4. Kailan itinatag ang Katipunan sa pangunguna ni Andres Bonifacio pagkatapos na mabuwag ang La Liga Filipina at ipinatapon si Rizal sa Dapitan? A. Hunyo 5, 1892 B. Hunyo 8, 1892 C. Hulyo 7, 1892 D. Hulyo 6, 1892 5. Ano ang dahilan ng kilusang KKK? A. walang reporma na ipinatupad ang mga Español B. kawalan ng hustisya at kalupitan ng mga guwardiya sibil	 1. Sentro ng kabutihang asal, pagpapatibay ng kalooban, wastong pag-uugali ng bawat miyembro, malinis na kalooban upang maabot ang adhikain ng samahan. 2. Pinuno ng hukbong Amerikano na naging daan na tumulong kay Emilio Aguinaldo na makabalik sa Pilipinas. 3. Petsa ng kapanganakan ni Dr. Jose P. Rizal. 4. Petsa ng kapanganakan ni Marcelo H. del Pilar. 5. Siya ay may angking pambihirang talino, isang manunulat, magsasaka, manggagamot, siyentipiko, makata, imbentor, iskultor, inhinyero, kuwentista, at linguwista. 6. Siya ay nagkaroon ng isang malalim na interes sa pagbabasa ng mga libro sa French Revolution at ang mga buhay ng mga presidente ng Estados Unidos. 7. Kilala sa tawag na “Tandang Sora” sa pag-aalaga ng mga sugatang mga katipunero sa panahon ng rebolusyon. 8. Petsa ng kapanganakan ni Emilo Aguinaldo. 9. Petsa ng pagtatag ng samahang KKK ni Andres Bonifacio.	ating bayan, gusto mo rin bang tularan ang mga bayani natin? sa anong paraan kaya? Panuto: Isulat mo sa kahon ang iyong sagot. Gawin ito sa sagutang-papel. Ang mga Palaruan na Magpala ito ko ang Pagmamahal sa Bayan 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 1. Itinatag ang Konstitusyon ng Malolos sa Malolos, Bulacan. 2. Ideneklara niya ang kalayaan ng iwinagayway niya ang watawat ng Pilipinas sa kaniyang bahay sa Kawit, Cavite. 3. Siya ay isang Pilipinong rebolusyonaryo at bayani na nagtatag ng Kataastaasan Kagalanggalang na Katipunan ng mga Anak ng Bayan (KKK) o Katipunan. 4. Nagtatag ng samahang La Liga Filipina. 5. Manunulat at abogado na kasama ni Rizal sa samahang La Liga Filipina. 6. Sumulat ng nobelang Noli Me Tangere at El Filibusterismo. 7. Bahay niya ang naging pagamutan ng mga katipunero at naging lugar sa pagpupulong sa panahon ng himagsikan. 8. Isinabuhay niya ang mga aral ng Katipunan na kaniyang isinikap na pagyamanin. 9. Utak ng mga kilusang nagpalaya sa Pilipinas at pinakamatapang na Propagandista. 10. Siya ay nanawagan para sa pantay na pagtrato sa mga Pilipino, sa paglilimita sa kapangyarihan ng mga Kastilang Español at representasyon para sa Pilipinas sa korte ng España.
--	--	--	---

	C. limitado ang edukasyon D. lahat ng nabanggit ay tama 6. Si Melchora Aquino ay kilala sa tawag na _____. A. Ina ng Balintawak B. Ina ng Katipunan C. Tandang Sora D. lahat ng nabanggit ay tama 7. Kailan bumalik sa Pilipinas si Melchora Aquino noong ipinatapon siya sa Isla ng Marianas? A. Pebrero 21, 1903 B. Pebrero 22, 1903 C. Pebrero 23, 1903 D. Pebrero 24, 1903 8. Anong uri ng hangarin ng Katipunan na palayain ang Pilipinas sa mga Español sa pagsasagawa ng isang armadong himagsikan tungo sa pagbuo ng isang bansang malaya? A. Layuning Pampulitika B. Layuning Pansibika C. Layuning Moral D. Layuning Agham 9. Ano ang naging importanteng lokasyon ng rebolusyon na dito nanalo ang Magdalo sa maraming labanan kontra Español? A. Bulacan		10. Ang mga kasapi ay pumirma mula sa dugo ng kanilang mga bisig.		
--	---	--	--	--	--

	B. Laguna C. Cavite D. Batangas 10. Sino ang tinawag na Supremo ng Katipunan? A. Apolinario Mabini B. Emilio Jacinto C. Andres Bonifacio D. Emilio Aguinaldo				
	 				

	pagkatapos nabaril at napatay ang isa sa apat na sundalong Pilipino. 6. Si Heneral Antonio Luna ang namuno sa labanan sa Bulacan. 7. Ang dakilang bayani ng Tirad Pass ay si Heneral Antonio Luna. 8. Noong Marso 30, 1899 tuluyang bumagsak ang kabisera ng unang Republika sa Malolos. 9. Sa pagkatalo ng mga Pilipino sa labanan sa Malolos, Bulacan ay lumipat si Aguinaldo sa San Fernando, Pampanga. 10. Inilipat kaagad ni Aguinaldo sa La Union ang kabisera ng Republika matapos na mapasakamay ng mga Amerikano ang Malolos.	ay 35 taong gulang. Ang kaniyang kamatayan ay nagbunsod ng bihi pang mga pagsalungat sa mga panuntunan ng Española at naging hakbang upang makamit ng Pilipinas ang kalayaan mula sa mga Español noong 1898.  Si Marcelo H. Del Pilar ay isang propa-gandista at tatitistang rebolusyonaryong Pilipino. Sinilap niyang itaguyod ang makabayang sentimyento ng mga ilustradong Pilipino, o burgesa, laban sa imperyalismong Español. Si Marcelo Del Pilar ay ipinanganak sa Kupang, Bulacan, noong Agosto 30 1850 sa may pinag-aralang mga magulang. Nag-aral siya sa Colegio de San Jose at sa bandang huli sa Unibersidad ng Santo Tomas, kung saan natapos niya ang kaniyang kursong abogado noong 1880. Sa kagustuhang makamit ang katarungan laban sa mga pang-aabuso ng mga pari, inatake ni Del Pilar ang pagkapanatiko at pagkukuluwari at ipinagtanggol sa korte ang mga mahuhurap na bihitima ng diskriminasyon dahil sa kanilang lahi. Ipinangaral niya ang ebanghelyo ng trabaho, paggulang sa sarili, at dignidad sa kapwa tao. Dahil sa kaniyang pagkadalubhasa sa Tagalog, ang kaniyang katutubong wika, ay nagawa niyang pukawin ang kamalayan ng masa para sa pagkakaisa at matagal na paglaban sa mga malulupit na Española. Noong 1882 itinatag ni Del Pilar ang pahayagan na Diariong Tagalog upang ipalaganap ang mga demokratikong liberal na ideya sa mga magsasaka at magbubukid. Noong 1888, ipinagtanggol niya ang mga kasulatan ni Jose Rizal sa pamamagitan ng pagbibigay ng poliyeto laban sa pag-atake ng isang pari, na nagpapalilita ng kaniyang mistela na pag-sinip at malugit na panliblak sa mga kahangalan ng mga pari. Noong 1888, tumakas mula sa pag-uusig ng mga pari si Del Pilar at pumunta sa España. Noong Disyembre 1889, pinilitan niya si Gregorio Lopez Jaena bilang editor ng La Solidaridad, isang pahayagan ng mga reformistang Pilipino sa Madrid. Itinaguyod niya ang mga layunin ng pahayagan sa pamamagitan ng pakikipag-ugnay sa mga liberal na Española na pumapanig sa kapakanan ng mga Pilipino. Sa ilalim ni Del Pilar, ang mga layunin ng pahayagan ay pinawak upang isama ang pagtanggol ng mga <i>proyle</i> at ang sekularisasyon ng mga parokya, alibhong paggali ng mga Pilipino sa mga gawain ng pamahalaan; kalayaan sa pagsasalita, ng pamamahayag at ng paggugulong; mas malawak na kalayaan sa lipunan at pampolitika; pagkakapantay-pantay sa harap ng batas; asimilasyon; at representasyon sa Español Cortes o Parlamento. Ang paghuhirap ni Del Pilar ay nadagdagan sa kadahilananang naubos ang para na sumusuporta sa pahayagan at walang anumang palatandaan ng aparang tugon mula sa makapangyarihang Española. Dugo siya namamayo dahil sa tuberkulosis na dulot ng kagutuman at napakalaking kawalan, tinanggihan ni Del Pilar ang posisyon ng mga gusto ng asimilasyon o paglagom at magsimulang magplano ng isang armadong pag-aalsa. Malakas niyang pinagtibay ang paniniwala na ito: <i>"Ang paghihimagsik ay ang huling lunas, lalo na kapag ang mga tao ay naniniwala na ang mapayapang paraan ay walang sayasay upang masiguro ang mga lunas sa kasamaan."</i> Ang ideyang ito ay naging inspirasyon ng Katipunan ni Andres Bonifacio, isang lihim na rebolusyonaryong organisasyon. Namatay si Del Pilar sa Barcelona noong Hulyo 4, 1896.  Si Andres Bonifacio ay ipinanganak noong Nobyembre 30, 1863 sa Tondo, Lungood ng Maynila. Ang kaniyang mga magulang ay sina Santiago Bonifacio at Catalina de Castro. Siya ay isang Pilipinong rebolusyonaryo at bayani na nagtatag ng Kataastaasan Kagalanggalang na Katipunan ng mga Anak ng Bayan (KKK) o Katipunan, isang lihim na lipunan na nakatuon sa pakikipaglaban sa mga Española na sumulong sa Pilipinas. Siya ay kinikilalang "Ama ng Himagsikan at Rebolusyong Pilipino" at kilala sa tawag na "Supremo." Si Bonifacio ay hindi ipinanganak na mahirap. Ang kaniyang ina ay half-Spanish at may sarili siyang tagahuro. Ngunit hindi naging madali sa kaniya ang buhay nang pumanaw ang kaniyang mga magulang noong 14 na taong gulang siya dahilang upang matigil siya sa kaniyang pag-aaral. Sa kabila ng kaniyang kaluluangan sa pormal na edukasyon, tinuruan niya ang kaniyang sarili na magbasa at magulat sa wikang Español at Tagalog, na naging dahilan upang makakuha siya ng trabaho bilang clerik-messenger sa isang kompanyang Aleman. Sinasabing interesado si Bonifacio sa klasikong kanluraning rasyonalismo at mahig magbasa ng mga gawa nina Victor Hugo, Jose Rizal, at Eugene Sue. Siya ay nagkaroon ng isang malalim na interes sa pagbabasa ng mga libro sa French Revolution at ang mga buhay ng mga presidente ng Estados Unidos dahilang upang makakuha siya ng isang mahusay na pag-unawa sa mga socio-historical na proseso. Ang kaniyang hangarin na mabago ang kalagayan ng kaniyang mga kababayan sa ilalim ng kolonyalismo ang nagbigay daan sa pagsali niya sa La Liga Filipina. Ang La Liga Filipina ay itinatag ni Jose Rizal noong Hulyo 3, 1892 sa layuning pagkakaibin ang mga Pilipino upang makapagsimula ng reforma, maayos na edukasyon, kooperasyon, at pagbuo ng bansa. Apat na araw pagkatapos ng pagkatatag ng Liga, noong Hulyo 7, 1892, itinuloy ni Andres Bonifacio ang polikibela at nabuo ang Kataastaasan Kagalanggalang na Katipunan ng mga Anak ng Bayan (KKK) o Katipunan sa bahay ni Deodato Arellano sa Calle Acarraga, Maynila. Sa isang maliit na kuswartong nailawan lamang ng isang lampara isinagawa ang sandugo kung saan ang mga kasapi ay pumirma mula sa dugo ng kanilang mga		
--	--	---	--	--

		hisig na sumisimbolo sa kapanganakan ng Katipunan. Ang sandugo ay isang pangako rin ng pag-ibig at kapatiran sa bawat kababayan. Naniniwala ang mga Katipunero na makakamit lamang ang tunay na kaginhawaan at kalayaan kung ang mga tao ay may mabuting kalooban para sa bawat isa. Dahil dito, ang Katipunan ay hindi lamang isang organisasyong may layuning patalakin ang imperyong Espanol, ngunit nais nito ang tunay na paglolalwa sa isip at puso ng mga Tagalog sa ilalim ng isang Inang Bayan na naghahanap ng maliwang at tuwid na landas. Pagkatapos ng dalawang Supremo ay sumang-ayon sa wakas ang mapagpalumbang ni Bonifacio na naging Supremo ng Katipunan. Layunin ng samahang ito ang magkaisa ang bayan upang palayain ang Pilipinas laban sa Espana sa pamamagitan ng himagsikan. Nang sumidab ang himagsikan noong 1896, ang mga katipunero ay may layuning ipinapatupad. Una, ang Layuning Pampolitika na hinahangad ang kalayaan sa isasagawang armadong himagsikan; pangalawa, ang Layuning Sibika na mapalaganap ang katarungang panlipunan sa pamamagitan ng pagtatanggal sa mga naaapi at parusa sa mga mang-aapi o pagtulong sa kapuwa; at pangatlo, ang Layuning Moral na sentro ang kabutihang asal, pagpapahay ng kalayaan, wastong pag-uugali ng bawat miyembro, at malinis ang kalooban upang mabot ang kabutihan ng samahan. Noong Agosto 30, 1896, pinamunuan ni Andres Bonifacio at Emilio Jacinto ang pagsalakay sa El Polvorin sa San Juan na siyang simbolon ng pulbura at istasyon ng tubig. Bagamat ang lugar na ito ay maiging hinahantayan ng mga armado at bihasang kawal ng Espanol, nagawa itong malukha ng mga Katipunero. Higit sa 150 na mga Katipunero ang nasawi sa laban, ngunit ang balita ng kamalang tagumpay ay umalingsangaw sa buong archipelago. Ang bayan ng San Juan del Monte ay naging isang pambansang simbolo ng paglolalwa, kalayaan at isang banal na lugar ng lolas ng loob ng mga Pilipino.  Si Melchora Aquino o mas kilala sa tawag na "Tandang Sora," "Ina ng Katipunan," "Ina ng Himagsikan," at "Ina ng Balintawak" ay ipinanganak noong Enero 6, 1812. Siya ay isa sa bayaning Pilipino na dapat hangaan. Siya ay galing sa mahirap na pamilya at hindi nalapag-aral. Sa pamamagitan ng sariling sikap ay tinulungan niya ang kaniyang sarili na magbasa at sumulat. Pinalaki niya ng mag-isa ang anim na anak. Pitong taon pa lamang noon ang kaniyang ila-pitong anak nang namatay ang kaniyang asawa na si Fulgencio de Ramos na isang Cabeza de Barangay. Sa edad na 84 taon naisalita niya ang kaniyang kabayanihan sa panahon ng rebolusyon noong 1896. Sinikap niyang makatulong sa mga Pilipinong nakipaglaban sa mga mapang-aping Espanol. Ang mga katipunerong nakipaglaban sa bansa ay sa kaniyang bahay nagtulong. Naging pagmamutan din ang bahay niya ng mga sugatang katipunero. Ginamot sila at inilagayan na perang tunay niyang mga anak. Nang malaman ng mga Espanol ang ginawa niyang pagtulong sa mga katipunero ay pinilit siyang magsalita laban sa Katipunan. Hindi nagsalita laban sa mga kapuwang Pilipino si Melchora Aquino kaya ipinadalap siya ng mga Espanol at ipinatapon sa sila ng Marianas. Bumalik lamang siya sa Pilipinas noong Pebrero 23, 1903, sa panahong natalo ng mga Amerikano ang mga Espanol. Namatay siya sa edad na 107 noong Pebrero 19, 1919. Dahil sa kaniyang kabayanihan, ipinangalang "Tandang Sora" ang isang lugar sa lungsod ng Quezon sa ngayon.  Si Emilio Aguinaldo, ang pinakabatang heneral na naging pangulo ng Republika ng Pilipinas at siya ay ipinanganak noong Marso 12, 1869. Isa siya sa bayaning nakibaka para sa kasarinlan ng Pilipinas laban sa mga Espanol at Amerikano. Ang kaniyang mga magulang ay sina Don Carlos Aguinaldo na isang Gobernadorcillo at Trinidad Famy. Ika-pito sa walong magkakapatid, nag-aral siya ng elementarya at sekondarya sa Colegio de San Juan de Letran ngunit huminto ng pag-aral ng namatay ang kaniyang ama noong nagkaroon ng Cholera Outbreak taong 1882. Sa kaniyang pagsisikap ay nalitagan siya ng pagkapolitiko kaya siya ay naging cabeza de barangay ng Cavite noong 1894. Sumali siya sa Katipunan, ang samahan na pinamumunuan ni Andres Bonifacio, at dito siya ay naging pinuno ng kampong Magdalo. Naging importanteng lokasyon ang Cavite ng rebolusyon dahil dito narado ang Magdalo sa maraming labanan laban sa Espana. Nagkaroon ng malaking agwat at nagkaalitan ang dalawang kampong Magdalo at Magdiwang. Dito na namagitan ang pinuno na si Andres Bonifacio at nahalal bilang pangulo si Aguinaldo habang nasa mababang posisyon si Andres Bonifacio bilang Ministro ng Interior. Dito na nagalit si Andres Bonifacio at pinawalang-bisa ang ekskusyon. Sa utos ni Aguinaldo, ipinahuli niya si Bonifacio kasama ang kapatid nito na si Procopio at hinatulan ng pagtataksil at sinintensiyahan ng parusang kamatayan. Pagkatapos ng pangyayaring ito, napilitan si Aguinaldo na lumikas patungong Hong Kong matapos pinirmahan ang Kasunduan sa Blak-na-Bato. Si Commodore George Dewey ang naging daan ng pagbabalik ni Aguinaldo sa Pilipinas. Bumalik siya sa kaniyang posisyon at tuluyang humaban sa mga Espanol noong Mayo 19, 1898. Noong Hunyo 12, 1898 idineklara niya ang kalayaan ng Pilipina nang itinatagway niya ang estatuto ng Pilipinas sa kaniyang buhay sa Kawit, Cavite at sumuko ang mga Espanol sa Amerika. Noong Enero 21, 1899 itinatag niya ang Malolos Constitution sa Malolos, Bulacan. Noong Pebrero 4, 1899, binaril ng sundalong Amerikano ang sundalong Pilipino sa kalye Silencio at Sociego, Sta. Mesa, Manila. Dito na nagsimula ang hudyat ng digmaang Pilipino-Amerikano. Nagsimula ang labanan sa pagitan ng mga Pilipino at Amerikano. Si Pangulong Emilio Aguinaldo ay tumakas ng siya ay bantog dahilapin ng mga Amerikano. Nagbuwis ng buhay ang maraming heneral na Pilipino sa pagtago sa kay Aguinaldo.			
--	--	--	--	--	--

Remarks					
Reflection					
a. No. of learners for application or remediation					
b. No. of learners who require additional activities for remediation who scored below 80%					
c. Did the remedial lessons work? No. of learners who have caught up with the lesson					
d. No. of learners who continue to require remediation					
e. Which of my teaching strategies worked well? Why did these work?					
f. What difficulties did I encounter which my principal or supervisor can help me solve?					
g. What innovation or localized materials did I use/discover which I wish to share with other teachers?					